

DISSERTAT. INAVG. MEDICO-CHIRVRGICA
D E
V S V F O R C I P I S
IN ARTE OBSTETRICIA

Q V A M
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
CAROLO AVGVSTO
DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE LANDGRAVIO
THVRINGIAE ETC.
CONSENSV GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
P R A E S I D E

D. CHRIST. GOTHRIDO GRVNERO

SERENISS. DVC. SAXO-COBVRGENS. ET SALTZELDENS. A
CONSIL. AVLAE SANC. IORIBVS ET ARCHIATRO SERENISS.
DVC. SAXO-VINAR. ET ISENAC. A CONSIL. AVL. BOT.
ET THEORET. PROF. PVBL. ORDINAR. FACVLT. MED.
ASSESS. ET AGAD. CAES. NAU. CVRIOS. REG. FLORENT.
ET ELECT. MOGVNF. SCIENT. VNIL. SOCIET. MED.
PARIS. ET LONDIN. DVCAL. LAT. ET PHYS. IENENS.
AGAD. PRINCIPAL. HASS. ET OECON. BAVAR. BVRGHV.
FLESSING. HAARLEM. ROTTEROD. RHENO-TRA. ECT.
ET MOSQVENS. EXCOL. LITT. ROSSIC. HELVET. CHR.
MED. COLL. MED. NANCEIANI SODALI.

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA ET CHIRVRGIA
HONORIBVS AC PRIVILEGIIS

RITE CONSEQVENDIS

A. D. XXIII. IANVARIJ MDCCCLXXXIII.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR,

IOANNES CHRISTIANVS RINCK

LONGOSALISSA-SAXO.

I E N A E
TYPIS GOEPPERDTII.

H. V.
223.

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

Med. V. 223
23c

129270101

VIRIS

ILLVSTTRIBVS EXCELLENTISSIMIS

EXPERIENTISSIMIS

ERVDITIONE MERITIS HVMANITATE

CONSPICVIS

IOANNI CHRISTIANO
STARK

MED. ET PHILOSOPH. DOCT. DVC. SAXO-VINA-
RIENSIS ET ISENAC. CONSIL. AVL. ET ARCHIA-
TRO ACTVALI MED. PROFESS. PVBL. ORD.
SVPERNVMERARIO IN ACADEM IENENSI IN-
STITVTI CLINICI DVCALIS DIRECTORI
MERITISSIMO ETC.

PATRONO AC PRAECEPTORI
MAXIME DE ME MERITO

IO. CHRISTIANO TRAVG.
SCHLEGEL

MED. DOCT. SERENISS. PRINCIP. DE SCHOEN-
BURG-WALDENBURG CONSIL. AVL. ET AR-
CHIAT. ACAD. CAES. NAT. CVRIOSOR. SODAL.
ETC.

FAVTORI AC COGNATO
OMNIHONORISCVLTV PROSEQVENDO

NEC NON

FREDERICO CHRISTIANO
STOELLER

MED. DOCT. VIDVAE DVICIS DE SAXO-WEIS-
SENFELS QVONDAM ARCHIATRO MEDICINAE
PRACTICO FELICISSIMO AC PHYSICO MERITISSI-
MO APVD LONGOSALISSENSIS ETC.

FAVTORI AD CINERES VSQVE COLENDO

QVALEM CVMQVE

HVNC LIBELLVM ACADEMICVM

PIETATIS ET GRATISSIMI ANIMI

© SIGNIFICANDI CAVSA

D. D. D.

A V C T O R.

PROOEMIUM.

Paucis Te moror, L. B. sub introitu, quasi boni ominis causa. Quicquid in scholis PERILL SAXTORPH, Prof. Hafniensis longe celeberrimi, audiendo percepi, in regia obstetricia domo (Kongelige Foedsels — Stiftelse) et vidi, et feci, in scriptis medicorum obstetricantium ut bonum, praeclarum et usu probatum, legendo reperi, ex colloquio inter familiares in re obstetricia hausi, vides hoc in libello academico, tanquam in tabula expressum, sed stilo simplici et terso, sine ambitione ac affectatione doctrinae multiplicis, sine vlla gloriolae cupiditate. Scripsi, quae usu et experientia ipse expertus didiceram. Qua si quando destitutus eram, cavi sedulo, ne paulo audentior vel arrogantior in affirmando ac negando esse viderer, candide professus, quae nesciebam, unde et a quibus profeceram, ut bonum virum decet. Neque vero ita me aliis mancipaui ut totus ab auctoritate penderem, nihil mihi sumerem. Magni facio magna nomina, iisque facile adsurgo, sed ita identidem ab eorum opinione recedam, ut magis veritati, quam auctoritati

dem. Dissentio iterum iterumque, sed munitus et fretus propria experientia, optima et fidissima rerum magistra. Ego vero sum etiam medicus obstetricius. Materiam dissensus suppeditat usus et bonum officium, quod parturientibus praestiti, modestiam dicitur honos, quam cuique habendum censui. Dico, quae sentio, suum cuique arbitrium lubens et gratus relinquo. Facile est errare, falli et fallere, etiamsi nolis. Veniam do vicissimque peto.

In opusculo subito quaedam capita (fateor) magis attingisse, quam pertractasse videor, sed artis libelli academici cancellis circumscriptus scripsi, quae potui, non quae volui. Erit forte aliquando et tempus, et otium, et usus vberior, non deerit (puto) scribendi animus.

Haec vero praefanda duxi, ne quis censor paullo iniquior et durior mihi dicam scriberet, vel plura a me facienda postularet, quam e re erat. Iudicia peritorum opto et rogo, non recuso, neque tamen numero. Unus enim probus et a partium studio alienus mihi erit instar omnium. Si quis inter legendum me verum et rectum dixisse inuenerit, neque operam infusam se perdidisse crediderit, habebō, cur mihi plaudam. Placere enim viris magnis artisque obstetriciae consultis cupio. Ita vale et faue. Ienae III Non. Ianuar. MDCCCLXXXIII.

INTRODVCTIO.

*F*orceps obstetricia, probabile huius dissertatiunculæ argumentum, in quo amplius versari lubitum est, instrumentum artis est, quod ferreis quasi manibus constat, cujusque ministerio partes quædam foetus in utero contenti, et retenti, præcipue caput, apteprehendere ac secare, i. e. sine ulla noxa extrahere possumus. Angustis libelli finibus circumscriptus, forcipis, anchoræ obstetricantium medicorum, et historiam, et mechanismum silentio transeo, nominatis solummodo viris clarissimis, MAURICEAV, la MOTTE, DEVENTER, WALLBAVM, IANCKIVM, *) SMELLIE, HVNTER, IOHNSON, LEVRET, ROEDERER, STEIDELE, PLENK, STEIN, CRANZ, DANZ, **) etc., quæ hanc materiam ample ac docte pertractant, hoc instrumentum bene delinearunt, Meo quidem consilio plane sufficere existimo, vt forcipum præcipuarum, quæ hodie ab magistris in vsum trahuntur, paucis mentionem faciam.

A 4

Omni-

*) Commentat. de forcipe ac forcice ferramentis a Binægio inventis eorumque vfu in partu difficili, Lips. 1750. c. f.

**) CRANZ de re instrum. DANZ, Histor. forcip. etc.

— Omnium forcipum, quarum satis magna copia est palmariae sine dubio sunt *forceps Smelliana*, et *recta forceps Levretiana* s. *curua*, quarum quaelibet prius gaudet virtutibus.

Sic *Smelliana Levretianae* secundum Cl. SAXTORPH *) longe antecellit:

1. ob subtiliorem structuram, 2. ob anfas minori difficultate jungendas; 3. ob faciliorem ejus applicationem ac directionem ad plures pelvis plagas. denique quia haec forceps in marsupio et contineri, et sine molestia portari **) et, parturiente nescia, nec opinante, facile ac ce-leriter in naturalia inferi potest.

Forceps Levretiana autem in eo superat *Smellianam*.

1. per accommodatam suam ad axin pelvis curvationem, 2 per firmiorem ejus circa caput applicationem, 3 per majorem ejus longitudinem, qua fit, ut capite etiam in superiori pelvis adhuc haerente, commode applicari conjungique possit, 4. per fabricam ejus aptam securae applicationis in *obliqua* directione *) 5. ob minus

*) V. Dissert. inaug. de diuerso partu, Hafniae 1771. 8.

**) Hanc forcipis *Smellianae* dotem PERILL. | SAXTORPH et forcipi *Friedianae* addidit, curando, vt manubria ejusdem certo modo plicatilia redderentur. Descripta delineataque reperitur in Actor. Hafnienf. Vol. II. p. 344.

***) SAXTORPH, cum dissert. inaug. ederet, de vsu forcipis in *obliqua* directione cum *Stein* (practische Geburtshülfe §. 645) et aliis viris valde dubitabat, donec varii partus casus eum de errore conuincerent.

minus periculum dirumpendi perinaeum, si imprudenter applicetur. Huc accedit, quod haec forceps in casu quodam singulari, de quo postea differitur, etiam *inuerse* maximo cum emolumento introduci possit.

Praeter has virtutes, quibus *forceps Levetiana* extrucia ornataque est, nonnulli auctores, inter quos etiam esse ILL. STEIN cognouimus, aliud commodum in eo quaerunt, quod haec forceps foramine atque ligula mobili praedita sit, ideoque coniunctionem brachiorum firmiorem, quam in *Smelliana*, redderet.

Experientia vero fatis docet, coniunctionem *forcipis Smellianae*, dummodo recte applicetur, non minus esse firmam ac securam, quam illa, quae *forcipi Levetianae* vulgo attribuitur. Haec ipsa potius *forcipis Levetianae* constructio vsui eius in *obliqua* directione quam maxime contraria est. Audiamus Cl. GEHLERVM!

„Aperte hinc fateor, inquit vir in re obstetricia egregius me encomiis ac laudibus ab
 „Ill. STEIN *Levetianae* forcipi tam large tributis
 „nullo modo commoueri, vt tantopere antecel-
 „lere omnes alias, certe in capitisobliqui solutione,
 „illam existimarem. In ipsa potius eius con-
 „structione varia me deprehendere mihi videor,
 „quae eius vsum, alte adhuc reposito capite, om-
 „nino impedire censeo. Horum primum est
 „nimis prominens in brachio masculino ad firman-
 „dam brachiorum juncturam adaptatus clauus.
 „quem imposita huic operi destinata clauae ad-
 „augendam nexus firmitatem in gyrum cogi
 „oportet.“

Ad has, quas modo liberaliter recensui, forcipes, nempe *Smellianam* ac *Levretianam*, omnes aliae huius instrumenti species, quo demum cunque sint nomine, qua forma fabricae, quoad veram naturam, reduci facile possunt. Sicb. FRIED, filius, forcipem nobiscum communicavit, cui *cochlearia* ad modum LEVRETI, *ansa* vero ad mentem *Smellie* erant. Haec forceps ab inventore ac auctore *Friediana* dicitur; ab aliis etiam *Germanica*, quia a *Germanicis* praecipue partus adiutoribus in usum vocatur. Nunc etiam Perill. SAXTORPH hac semper utitur, qui autem *Smellianam rectam* adhibuerat. Quando igitur in hac dissertatiuncula de usu forcipis mihi speciatim sermo est, semper forcipem *Friedianam* intelligo.

Postea plures artis obstetriciae magistri forcipem diverso modo mutarunt, suo quique ingenio vsi, inter quos praecipue ILL. STARK, praeceptorem venerabilem, honoris et observantiae ergo nomino. Quae vero hic medicus atque obstetricans egregius in forcipe mutavit, equidem lubens praetereo, orationis ambages repetitionemque euitaturus. *)

STEIDELE, BAVDELOQVE, SACHTLEBEN et alii forcipem sibi aptam etiam construxerunt, sed re ipsa nihil ab iis factum est, nisi ut forcipem *Levretianam* — forsitan absque necessitate — paululum immutarint. Majori cum felicitate eam correxit

*) V. Stark Archiv f. die Geburtshülfe etc. T. II Stück. 1. p. 28 et annotat, in *Roederers* Geburtsh. Jen. 1793. *Döbner*. Diff. de instrum. applic. necess. Jen. 1785. p. 27. Figur. III. IV. *Börnstein* Handbuch f. Geburtshelfer, p. 143.

rexit Cl. ORME, angulum intra brachia, vbi inter se junguntur, dilatando, quo pressio nimis vehemens, nimis inutilis sereque nociua capiti cerebroque foetus auferatur, quam forcipem Cl. MECKEL magnis effert laudibus. *)

Hae sunt forcipes potiores et vfitatissimae. Nunc nobis paullulum de *praestantia forcipis in arte obstetricia* dicendum restat. **)

Forcipem obstetriciam omnium instrumentorum esse tutissimum vtilissimumque, qui negare audeant, admodum pauci reperiuntur. Inter omnes enim partus praeternaturales nullus est, qui a naturali absit proxime, quam partus forcipis ope peractus. Ex quo intelligi potest, eam semper esse anteponendam versionis negotio in casibus ambiguis dubiisque. In adhibenda forcipe partes genitales, praeeunte capite, eodem modo, quo

*) V. eiusd. Annotat. in *Baudelocque* Anleitung zur Entbindungsk. B. II. p. 36. et 39. An vero et forcipis *Johnsoniana* (vid. Cl. KVEHN Diff. de forcip. obstetr. recens inuentis, Lips. 1783.) magnam eam laudem mereat, quam ei ibidem tribuitur, equidem dubito. Haec vbi iam scripseram, narrabat mihi Cl. MENZ, medicus obstetricans Lipsiensis, se etiam forcipe *Johnsoniana* vti felici cum successu in eo casu, quo frons foetus spectaret ossa pubis.

**) Quam materiam egregie exposuit Ill. STEIN in programmat. suis: de mechanismo et praestantia forcipis Levret. Cassell. 1767. 4 et de praestant. forcipis ad seruandam foetus in partu difficili vitam. ibid. 1771. 4. CRANZ l. cit.

quo in partu naturali, dilatatae, aptiores redduntur ad expediendas reliquas foetus partes. Praeterea vertex, minor capitis pars, forcipis dolumque vi ac compressione ita cuneatur, vt totum caput multo maiori facilitate angustias peluis transire possit quam si basis cranii, latior capitis pars, praegreditur *) Quod pertinet ad foetum ipsum matremque, iis non tantum periculum ac detrimentum ex forcipe, quantum ex versione, oriri posse et ratio, et vsus satis docent. Equidem haud negare audeo, quin caput foetus fortius plerumque comprimatur in adhibenda forcipe, quam in partu naturali fieri solet, hic vero *de partu praeternaturali* sermo est, quin compressio naturalis saepe vehementissima est longiusque durat, attamen foetus viuus et integer exit. Incredibile esse fere videtur, qualem quantumque compressionem caput foetus, salua vita, perferre possit! Sed pluries occasio mihi dabatur, oculis meis, quam verum id sit, videndi. Si vero animo cogites ossa foetus esse adhuc mollia, flexibilia, fere cartilagineosa, futuras autem ac fontanellas membranulis fere formatas, ossa capitis praeterea magna gaudere vi elastica, eaque absque omni periculo supra se inuicem conferri ac moueri posse, miratio ista quidem aliquo modo minuitur. „Quod infantes, inquit *Perill. SAX-TORPH*, sub partu laborioso, vbi caput praeuium est

*) Cf. *Mitthoff* diss. inaug. sist. comparisonem inter versionis negotium et operation. instrum. Gotting. 1788. *Detharding*. diss. inaug. de determinandis finib. et recto modo applicand. forcip. et faciend. versionis, Ien. 1788. 8 vers. in: *Ausgesuchte Beiträge für die Entbindungsk.* 2tes Stück, Leipzig 1789. 8.

„est, moriantur, potius videtur adscribendum
 „funiculi nimiae ad partes foetus compressioni,
 „ab vtero constricto occasionatae, quam ipsius
 „capitis pressurae.“

Vt vero experientia optima est rerum magistra in omnibus aliis disciplinis et artibus, ita et hic nos docet multitudinem foetuum viuentium, forcipis ope natorum, multo esse maiorem, quam numerum illorum, versionis negotio in locum protractorum. Accepimus ab Ill. STEIN tabulam, partus et forcipe, et versione peractas continentem, quae id, quod modo dixi, luculenter confirmat. *)

Matri quidem *iusta* ac *prudens* forcipis applicatio nequaquam tantum dolorem ac detrimentum adfert, quantum in versionis negotio, si rudiori manu peragatur, verendum est. Quo fit, ut foemina parturiens, iam partum a forcipe et versione perpessa, in tertio casu praeternaturali, vbi, licitum esset, intra illas parturienti vias vnam sibi eligere, haud diu haesitaret, sed contra statim, ac optio dabatur, forcipem versioni praeferret. Multae muliercularum Parisiensium ad dolores reparandos partum forcipis ope partui adeo naturali secundum Cl. MECKEL **) anteponunt.

Ii, qui forcipem plane contemnunt, eamque nomine instrumenti periculosi atque inutilis diffamare student noscunt, ut BAUDELOCQVE accommodate ait, nec modum, quo agit hoc instrumentum

*) L. cit. §. 13.

**) L. cit. p. 61.

mentum, nec artis obstetricae difficultates, iudicantque magis ex abusu, quem ipsi commiserunt. Forsan et studium prauusque amor paradoxa ac singularia dicendi, quo isti viri laborant, huc referenda est.

Finita hac breui introductione, missis ambagibus, nunc ad ipsas *finis determinandas et diuersos modos applicandae forcipis* venio.

INDICATIONES ET DIVERSAE METHODI APPLICANDAE FORCIPIS.

Forceps indicatur vel generaliter, vel specialiter, id est, secundum BAUDELOCQVE, *) quando ea sola, omnibus aliis remediis nihil efficientibus aut proficientibus, auxilium praesentaneum promittit, aut quando vis eius auxiliumque alia remedia celeritate ac vtilitate valde superat. In hoc igitur casu *usus forcipis accidentalis* est.

Ante vero, quam vterius progredior, *methodus generalis applicandae forcipis* videtur describendus illustrandusque, sed hanc materiam iam saepius et ad nauseam fere vsque scriptores occuparunt et repetierunt. **) Lectores meos igitur remit-

*) L. c. p. 4.

**) Modos applicandae forcipis diuersos collegit KERSTENS in tentam. med. de direction. forc. in partu applicand. Haun. 1788. 8.

remitto ad scripta principum nostrorum artificum, praecipue ad PII. SAXTORPHII dissert. iam citatam, ubi modum forcipis *praeparationis, prehensionis, directionis, introductionis*. modum deinde *brachia inter se coniungendi et caput soluendi extrahendique*, egregie expositum inuenient. Cautionum tamen quarundam in extrahendo capite obseruandarum, hic vt mentionem faciam, officii est. Ab Perill. SAXTORPH diligenter commendantur in praelectionibus suis. In extrahendo enim capite cum maxime respiciendum est ad tria momenta. Nam fieri potest, vt caput foetus 1. in apertura peluis adhuc *superiori* *) haerere possit, aut 2. in *cavitate* peluis iam descenderit, aut 3. in ipsa peluis apertura *inferiori* inueniatur. Nunc vero hoc scire licet, vt in *primo* casu, forcipe sub initio operationis versus matris perinaeum depressa, extractionem capitis in hac directione incipias, ac instrumentum in progressu operationis sensim sensimque eleues. In *secundo* casu haec regula ponenda est, vt forceps applicata *horizontali* directione teneatur, ac iterum in partus decursu magis eleuetur. In *tertio* denique casu hoc moneandum est, ut in fine partus directione forceps teneatur, ac caput extrahatur ita, vt instrumentum supra montem veneris cum matris abdomine angulum fere acutum constituat. **) Quibus regulis neglectis, forceps recte quidem applicata facile

*) Cf. librum egregium III. SOMMERI. Die Axe des weiblichen Beckens, Braunschweig 1791. 8.

**) Cf. Stein praktische Geburtsh. Abschn. IV. cap. 1. et Steideler von dem unvermeidlichen Gebrauche d. Instrum. in der Geburtsh. p. 23. 24.

facile labitur a capite foetus. Quo fit, vt tota operatio vana reddatur.

Perlustremus nunc *indicationes forcipis applicandae generales.*

INDICATIONES FORCIPIS APPLICANDAE GENERALES.

CASVS PRIMVS.

CAPVT FOETVS RECTO SITV *) IN PELVI RETINETVR.

Caput in pelui retinetur, si nullo modo aut saltem difficulter progreditur, et in eodem loco haeret; id quod in apertura et superiori, et media, et inferiori fieri potest.

Plerumque tamen in apertura mediâ et inferiori caput remanere obseruabis, et quidem in diametro obliqua cum fontanella posteriori versus ramum horizontalem ossium pubis locatum, haud valentem se supra arcum ossium pubis in diametrum rectam torquere. Auctores hunc casum *partum tardum* vocant. Causa huius retentionis plerumque in foetus capite iusto maiori et in matris doloribus ad partum inordinatis ac debilibus quaerenda est. Partus tardus saepissime in primiparis obseruatur propter genitalium rigiditatem.

*) Quid intelligam, sub recto in pelui capitis situ legi potest in Ill. STARK Archiv 1794.

em. Diagnofis facillima eft et ex dictis patet. In hoc cafu forceps folito more applicatur. Id quod facillime fit, cum intra caput et peluim fpatium introducendae forcipi fufficiens inueniatur. Commendanda autem atque, vt ita dicam, inculcanda haec regula aurea eft, *cave, ne nimis acceleres forcipis applicationem!* Cuius neglectio faepe effecit, vt partus tardus quidem, fed naturalis, absque neceffitate in partum instrumentalem mutatus fit. Multo melius vtiliusque eft naturam agere finere, quandiu valet, et expectare vtique, donec parturiens plane defatigata ac debilitata doloribus ad partum rite promouendis haud amplius valida eft, aut, vt omnia vno verbo complectar, donec omnes ad partum dolores plane ceffant, nifi partium genitalium inflammatio aut alia fymptomata periculofa vrgeant. Clyfma emolliens, vapores calidi aut ifpa iniectio in vaginam emolliens, emeticum, opiatum, anodynum, camphoratum, venaelectio etc., tempore ac loco apto adhibita impedimenta ac caulas retardationis tollendo faepiffime partum quam feliciffime promouerunt, nullo adhibito forcipe. Contigit mihi effe tam felici, vt in nofocomio Hafniensi obftetricio partum, per 36 horas et quod fuper eft, tardantem fieri viderem absque omni et matris, et foetus detrimento. Nunquam nobis licitum erat ad forcipem confugere, priusquam, omnibus ad partum doloribus filentibus, mater nimis effet defatigata ac delaffata. In quo omnes magiftri artis obftetriciae periti cum Perill. SAXTORPH fere consentiant. Inter plures vnum STARKIUM honoris cauffa voco, ne iufto verbosior effe videar. Ita ille: „Oft war nur eine kleine ver-
 „änderte Lage der Gebärenden bei einem etwas
 „ſchief ſtehenden Kopfe, oft ein treuherziger
 „Zufpruch, oft eine kleine Aderlaſſe bey Vollblü-

„tigkeit, oft unsere Opiatmixtur bey mangelndem
 „Reiz noethig, um die Geburt, obgleich etwas
 „langsam, und doch sicher, zu vollenden. Et
 „alio loco paullo post: In diesem Falle hüte man
 „sich doch ja, gleich und etwa zu rasch die Zange
 „anzulegen, die nicht selten dem Kinde gefähr-
 „lich und nachtheilig werden kann, sondern
 „gönne der Natur einige Zeit. Mutter und Kind
 „werden gewiss beim Leben erhalten, besonders
 „wenn erstere noch Kraft genug verräth.,,

Haec hactenus. Nunc, ipsa natura duce, du-
 cor ad *incuneationem capitis*, altiozem retentionis
 gradum, de qua multum differuerunt ac certarunt
 inter se auctores. Eligam igitur primum ex scrip-
 tis eorum ea, quae mihi veritati maxime consen-
 tanea esse videntur, deinde subiungam, quae ipse
 ego in partus negotio obseruauerim

Caput foetus incuneatum sive inclauatum esse,
 scribunt auctores, quando a pelui immobile, vt
 clauus parieti infixus, ita retineatur, vt nullo modo
 nec viribus parturientis propelli, nec sola manu
 operatoris introrsum vel extrorsum moueri possit.

Incuneatio fieri potest in peluis apertura su-
 periori, media et inferiori, sub situ capitis et
 naturali, et praeternaturali. In hoc casu ab in-
 cuneatione periculum majus est. Caussa, vnde
 solet euenire, vnice quaerenda videtur in propor-
 tione mala, quae magnitudinem capitis et am-
 plitudinem peluis intercedit. *Simplex* dicitur
incuneatio, si peluis secundum diametros vitiosa,
 et quoad caput naturalis magnitudinis, paullo an-
 gustior est, vel si solum foetus caput maius est,
 ac pelui naturaliter efformatae conuenit. Con-
 tra dicitur *complicata*, si et peluis matris nimis
 angusta, et caput foetus amplius simul inciderint,
 vna

vna cum aliis vitiis, v. c. obliquitate vteri, praeternaturali capitis situ, spastica genitalium angustia etc.

Signum incuneationis pathognomonicum est perfecta capitis immobilitas, signa concomitantia siue assidentia ingens capitis tumor, ceruicis vteri, vaginae et externae naturae intumescētia, imo etiam inflammatio.

Quae incuneatio cum pro mensura et amplitudine varia longe diuersissima esse debeat, factum quidem sine dubio est, vt auctores, maximeque ROEDERER, STEIN, PLENCK. tres gradus constituerent, sed hi fere, bene monentibus STERNIO et BAUDELOCQVE, post finitum demum partum definiendi sunt. Etenim tactu gradum proportionis inter caput et peluim laesae intelligere ac distinguere non licet, neque sub initio partus definire, vtrum caput foetus transituri incuneetur, quo in gradu, leuiter, an magna cum difficultate etc. In *priori* eius gradu, quem recte dixeris remoram capitis peluim transituri. Symptomata sunt paullo leviora, neque partus vltra XXXXVIII horas porrigitur, caput demittitur tardissime ac interpolato spatio, sed quodam modo tamen et sensim pedetentimque, tumor capitis foetus et naturalium matris intumescētia sunt modica, inflammationis vestigia aut exigua, aut nulla. Iuuant ea, quae paullo ante ad retentionem capitis auferendam commendavi, nisi forte ab initio peluis vitiosa et peruersus capitis situs deprehendatur. Tunc vero, quam fieri potest ocyssime, antequam maior subnascatur incuneatio, forcipem adhibuisse praestat.

In altero incuneationis gradu augescunt et ingrauescunt symptomata, et periculum maius est, neque sufficiunt vires naturae ad superandam vim, sed fere succumbunt. Caput paullo amplius, ac peluis capere potest, a partus doloribus vehementissimis, haud interpolatis vel quiescentibus, feminam grauiter afficientibus et valde delassantibus de loco suo non dimouetur, et a pressione continua et vrgente induit tumorem magnum, quem caput succedaneum nominant; labia, vrethra, ceruix vteri, vagina et intestinum rectum, immensi contusione laesa, inflammantur, et, subsistente causa, gangraena correpta emoriuntur. Hinc saepius incidit vrinae suppressio, vel, in quo maius vitae discrimen est, vrethra, perinaeum et intestinum rectum, quin ipse vterus foede dirumpuntur. Minor noxa est, si atonia vesicae et intestini recti remanet. Tunc sterces et vrina inuitae aegrae per omnem vitam profluunt. Si trahitur partus negotium, vterus, veluti lassus ab opere, quiescit, parturiens viribus exhausta defecit, vox fit debilis atque tremula, facies pallida, oculus turbidus et languens, corpus eiusque extrema contremiscunt, dolores ad partum sunt inaequales, tandemque desinunt.

Magnum hinc vitae discrimen matri et foetui imminet. Nam sub auctore BAUDELOCQUE haud raro reperiuntur capitis ossa introrsum depressa vel fracta, vasa sanguine valde distenta, quin sanguis ipse sub integumentis vel intra cranium effusus. Vna ergo salus est in forcipe, res tamen perardua est, quomodo propter angustiam eam commode inmittere possis, neque vero impossibilis, modo ne desint dexteritas, opera, patientia. Fac ergo, caput paullo altius sub peluis introitu haerere, nec faciem super promontorium ossis
sacri

faci posse apte deprimi, hoc quam maxime cura, ut stans in extremo pede cum nisu quodam forcipem sursum eleues, deinde prorsum deprimas, tandem ea facias, quae artis sunt. Cf. STEIDELE l. c. p. 26.

Restat *tertius* gradus incuneationis, in quo et symptomata longe grauiora sunt, et natura prostrata iacet. Hinc praeclare ROEDERER: „Caput subsistit, inquit, intra peluim firmissime, defigitur, veram paragomphosin sistit, peluis, vniuersum marginem contigit, quin cum eodem perpetuum corpus apparet.“ Tam arcte compressum ac dentum est spatium inter ossa capitis et peluim, ut ne specillum quidem intro demittere possis. Hunc vero modum vere dari negauit BAUDELOCQVE, (l. c. T. II.) vnaque negarunt reliqui, qui stant ab eius partibus. Ille enim non, nisi vnum admittit modum, si quando caput binis transuersis locis firmiter adprimatur, et caput incuneari posse pernegat, si peluis respectu capitis nimis vel lata, vel angusta fuerit. Ego vero hoc quidem concesserim, si peluis valde deformis esse videatur, caput non adeo incuneari posse, cum hinc inde supersit spatium reliquum, quo pertingere nequeat, neque tamen vtramque opinionem adeo a se differre puto. Credamus ROEDERERO, dari casus, in quibus caput omnem peluis superficiem vbiqueac ita contingat, ut utraque vnum corpus constituere videantur, at vero et BAUDELOCQVE hoc largiri nos oportet, partem eam, quae vbique affideat et spatium auferat, esse pro capite habendam. Quidni hoc in casu adsumamus peluis spatia a capite reliqua compleri ab magno capitis tumore instar asseris duro, et veram paragomphosin fieri? Id mihi quidem videtur esse verisimillimum, sed iudicium et

arbitrium sit penes peritos artis obstetriciae magistros.

Hic gradus, de quo quaeritur, est longe periculosissimus. Natura impos est, forceps ipse nos tantum non semper destituit. Neque vero ideo desperandum videtur, sed primum rem agredi forcipe, deinde demum ad operationem progredi licet, praeterquam si peluis adeo deformata et angusta per tactum inueniretur, vt forcipem nequaquam applicari, caput foetus angustias peluis permeare ac superare nullo modo posse operator certum ac persuasum sibi habeat. Si manus magnitudinis mediae compressa inaccessa cavitati peluis est, quicquid cum forcipe audeas, erit irritum, neque licebit caput expedire, nisi excisum et frustillatim demtum. Hoc vnicum et optimum indicium est, suffragante Cl. MURSINA, vt, cum eius scholis hospes interesset, gradus et lubens audiui. Manus docta mihi et potior, et tutior esse videtur quavis peluimetro, vnde demum cunque venerit, vel nomen acceperet.

BAUDELOCQUE forcipis applicationem noxiam fore existimat, si coniugata $2\frac{3}{4}$ poll. constat, eam iubet abesse, si $2\frac{1}{2}$ poll. est, securam et aptam censet, si diameter ista 3 poll. in longitudine est. Sed, vt recte monet LEONARD VAN LEEUWEN*) hac in dimensione ratio habenda capitis est. Quod si paullo minus est, ac vulgo fieri solet, exceptio a regula locum habet. Huc pertinet BAUDELOCQUII observatio, qua docetur partum a natura esse feliciter ad finem perductum, cum con-

*) Diff. de art. obstetr. hodiern. prae veterum praestantia, ratione partus difficilis et praeternat. L. B. 1763. vers. in ausgefuchte Beyträge St. I.

coniugata intra $2\frac{3}{4}$ poll. confisteret. Hoc vero perraro ita euenire puto. PERILL. SAXTORPH in ea opinione est, foetum, si diameter minor 3 poll. et aliquot lineis est, magno in discrimine esse quidem, sed passim viuum in lucem edī posse forcipis ministerio, sin vero diameter 3 poll. fuerit, forcipem tuto applicari posse. ILL. STEIN ne hos 3 pollic. coniugatae aptos forcipi applicandae censet, sectionem caesaream adhibendam hoc in casu suadet. Neque dissentit ILL. STARK, eamque melius omitti, quam admitti auctor est.

Si per res et angustias peluis vsus forcipis nullus est, reliquae tres viae partus expediendi sunt. 1. *Perforatio cranii.* 2. *Sectio caesarea.* 3. *Sectio synchondroseos ossium pubis.* Prima tunc demum locum habere videtur, si de foetus morte *) fatis constat. Sed in hoc identidem falluntur artis periti et imperiti. Notas, quas vulgo memorant, copiosius adferre nec per libelli academici angustias licet, neque ad rem meam proxime pertinet, cum in quouis obstetricio libello, et omnium optime a BAUDELOCQUE, percen eantur. Contra si qua suspicio vel spes vitae subest, alteri et tertiae locus est. ILL. STEIN *sectionem caesaream* substituit, BAUDELOCQUE atque SAXTORPH *sectionem synchondroseos ossium pubis*, si vnquam, hoc in casu incuneationis tantum instituendam esse profitentur, si peluis nec angustia nimis est, nec ad iuuandum valet *sectio caesarea.* ILL. STARK *synchondrotomiam* in tertio gradu incuneationis commendatam esse cupit, si magna peluis diameter 5. poll. et parua

B 4

dia-

*) Cf. Bosc 1. John Diss. de diagnosi vitae foetus et neogeniti, Lips. 1771.

diameter 4 poll. circiter adaequarit. Tunc vero, si BAUDELLOCQUIO et SAXTORPHIO fides sua constat, minus ab idonea forcipe periculum est. Neque modum, quo istae fieri debeant operationes, multis referre lubet. Adeant L. B. quorum interest, ILL. STARK *), egregium operis demonstratorem.

Liceat huc adferre *hydrocephalum*, *caput ossificatum* ac *duplicatum*. Dicuntur *capitones*, **) quibus volumen capitis maius est, ac per naturae leges et nascendi facilitatem satis est. Sed hac in re DAVUS sum, ergo aliorum adfecta, v. c. BAUDELLOCQUE ac PLENCK. Quod ergo ad *hydrocephalum* attinet, hoc per experientiam certum est, intra caput foetus iam in vtero ***) magnam aquae vim colligi ac inde vehementer distendi posse, idque, tale cum sit, sub partu magnam patiendi difficultatem inferre debere, etsi dantur hydrocephali satis magni et per naturam nati exempla. Rationem huius phaenomeni CL. PLENCK in praeternaturalimollitiæ ossium calvariae quaerendam esse putat, cum inde fiat incredibilis capitis prolongatio. Hydrocephalus, in quo aquae copia modica subest, fere naturaliter, sed paullo tardius et maiori cum difficultate nascitur. Quod si contra fit, et aquae vis omnem

*) V. Geschichte einer glücklich vollbrachten Kaisergeburt, und ROEDERERS Anfangsgründe d. Geburtsh.

**) *Hebenstreit* 1. *Heins* Diss de capitonibus laboriosso partu nascentibus. Lips. 1743. c. f.

***) *Klinkosch* Pr. quo hdroceph. fetus rarior, eiusq. causf. proponit, rec. in Diss. Prag. T. I, n. 15. p. 254.

omnem caluam ita complet atque distendit, vt caput foetus fere referat et aequet adulti caput hominis, (taliam memorant auctores) partus sine artis adiumento fieri et absolui nullo modo potest. *Diagnosif hydrocephali* versatur in fontanelularum et futurarum conditione ac habitu. Illae, auctore BAUDELOQUE, fere latiores palma sunt, hae vero ad vnum alterumue digitum transversum hiant et a se dissident. Praeter haec ossa sunt longe flexibilia, ac in statu naturali, praesertim ad margines, caput per se molle quidem, at sub partus doloribus tensum esse solet. Si certum satis capitis volumen est, apice cultri, forcice vel acu triquetra inciditur vel perforatur fontanella, vel futura, vt aqua, quae intus est, commode profluat, caput ipsum detumescat. Sin vero nec dum foetus nascitur, caput hamo obtuso (stumpfen Haken) extrahendum est, contra si simul in pelui incuneatum haeret, et vita superest, forcipe. Si aqua integumentis communibus comprehenditur, sub auctore BAUDELOQUE licet cultello profundius incidere tumorem aquosum, vt aqua effluat.

Caput ossificatum. Dantur casus, in quibus vtraque fontanella et futurae iam in vtero naturam osseam induisse videbantur, neque ossa verticis, vt in partu naturali moris est, moueri ac supra se conferri poterant. (Negant hoc Cl. HEBENSTREIT et ESCHENBACH, sed tactu rem ita se habere bene exploratur.) Debet ergo fieri vehemens incunectio, nisi peluis paulum amplior, caput mole ac volumine minori fuerit. Hoc in rerum discrimine audendum est, numquid forcipis valeat, et tunc demum, si euentus audentem desituat, suadentibus aliis, ad sectionem synchondroseos ossium pubis properandum. In mortuo foetu perforatio cranii prodest,

Lusum naturae dixeris, sed paullo rariorem, si *caput duplex* est. Tunc vero iubent auctores attendere, duo capita simul, an seorsim ad partum veniant. In priori casu, si tumidiora sunt capita, vita foetus superstite, *forceps* pro adiumento est, contra, emortuo foetu, perforatione opus est, quo facto, forcipem vel hamum adhibendum esse arbitror, vt partus absolvatur. In posteriori casu spes superest, fore, vt natura sola sufficiat ad partum expediendum. Tunc res omnis eo redit, vt singula capita ad nascentiam deducamus, vel, si hoc commode fieri nequeat, faciamus id, quod per res circumstantes liceat, neque committamus aliquid, vnde matris vita in discrimen deveniat. Sed de his satis.

Jam progredior ad *peruersos situs capitis*, in quibus *forceps* quam maxime iuuare solet.

CASVS II.

CAPVT FOETVS IN PELVI HABET SITVM PERVERSVM AC PRAETERNATVRALEM.

In hoc explicando cum primis sequar ordinem, quem a PERILL. SAXTORPH perceperam, *quatuor formas situs peruersi et quatuor methodos* adsumendo, etiamsi alii cum BAUDELOCQUE plures pro varia pelvis et capitis proportionem dari profiteantur. Ego vero vt sciens falsa et
in

inutilia scribere recuso, ita etiam mihi habeo persuasissimum, hanc cognitionem posse fatis esse medico cuius obstetricio, vt, si quae aliae obuenant modificationes, possit partus negotium felicissime perficere.

PRIMA PERVERSI SITVS CAPITIS SPECIES
CAPVT PRAEVIQ SYNCIPITE TRANSVER-
SALITER INTER LATERA PELVIS LOCA-
TVM EXTRAHERE.

In variis formis peruersi situs capitis haec omnium maxime occurrit, tactu facile dignoscitur, futura sagittalis cum binis fontanellis transverse decurrit ab vno osse ilii ad alterum, et vt plurimum posterior fontanella, sicut in situ capitis naturali, in sinistro pelvis latere deprehenditur. Hunc capitis positum haud facile, si vnquam, natura sola superat, plurima auxilii pars in forcipe posita est, vt, si pelvis ampla beneque formata fuerit, medicus obstetricius cunctator, quam actor esse malit. Contigit mihi Hafniae commoranti videre ac obseruare binos casus, in quibus caput dolorum efficacia ex situ transuersali in obliquum, deinde sub arcu ossium pubis in rectum commutabatur, partus naturalis insequabatur. (Hoc fieri posse contra SMELLIE adfirmantem negat et pernegat STEIN v. Pract. Geburtshülfe §. 748.) Sequuntur magistri artis obstetriciae varias vias, (methodos vocant) quibus caput, quod in tali situ est, possit de loco suo dimoueri. En potiores vna cum epicrisi! Ordiamur ab ea, quam sibi SMELLIE vindicat. *)

For-

*) V. SAXTORPH Diss. de diuerso partu.

Forceps ad latera peluis circa maximam capitis diametrum solito more introducatur os, frontis, versus os occipitis leni pressione cochlearium, comprimatur, post factam capitis compressionem ab vno ad alterum latus motando, vacillando axinque peluis obseruando, extrahatur caput.

PERILL. SAXTORPH, egregie munitus et confirmatus experientia, hanc quidem viam ceteris omnibus anteferendam censet. En eius verba!

„Applicato ad latera peluis instrumento, leni
 „compressione diminuitur diameter capitis lon-
 „gitudinalis inter frontem et occiput, quo lon-
 „gior diameter capitis cum distantia minori os-
 „sium ischiorum tandem conuenit, eandemque
 „facilius superat, ipsa structura capitis monstrat ap-
 „plicationem forcipis longe tutius circa frontem
 „et occiput fieri posse, quam ad tempora. Nam
 „in istis locis non tanta vasorum copia adest, nec
 „leuis compressio ibi tantum nocet, quam in
 „temporibus. Obiciunt nonnulli, periculofam
 „esse hanc methodum, quia extremitas forcipis
 „facillime oculos aliasue partés faciei laedere pot-
 „est, sed contrariatur hoc experientiae. Nam
 „quando synciput transuersi capitis horizontaliter
 „in pelui situm est, facile supra faciem ad men-
 „tum vsque transcendunt cochlearium apices;
 „quando vero in situ capitis transuerso depressius
 „est occiput, non, nisi ad frontem apex brachii
 „penetrare potest, cuius integumentis interdum
 „leuem facit impressionem, nunquam vero peri-
 „culofam, nisi forceps non iustam habuisset cur-
 „uaturam, aut rudis nimis in eius applicatione
 „operator inueniretur.

In quo rite diiudicando hoc quam maxime reputemus necesse est, vt hasce laudes soli forcipi, cui SMELLIE nomen dedit, tribuamus, cui curuatura magis recta est. Haec enim forma cum desit Levretiano forcipi, satis aptus in hoc casu, nisi propter necessitatem non est.

Supereft alia methodus, quam SMELLIE commendauit. *)

Foemina in situ laterali componatur. Brachium vnum forcipis, obseruatis generalioribus, sub arcu ossium pubis, alterum secundum concauitatem ossis sacri ad tempora foetus introducatur, introducta vniantur, filoque firmantur. Caput circa latera forcipe comprehensum, leni motu conuersorio instrumenti caute moueatur, sic, vt facies foetus ad latus peluis versa dirigatur et eleuetur in cauo ossis sacri, bene tamen attendo, ne laedatur os coccygis vel perinaeum. Capite in tali situ conueniente posito, extrahitur forceps, et, si opus sit, modo ordinario de nouo ad latera peluis infertur, vt modo solito educatur caput.

Ego vero, quantum perspicio, eam laudare nequeo propter plures difficultates scilicet. Enim non potest non fieri, vt perinaeum, naturalia externa, os coccygis, quin ipsum foetus caput eiusque molles partes in vagina retentae varie laedantur.

Tertiam methodum scripsit Cl. LEVRET.

Applicetur brachii cochlear, vnum vel alterum, masculinum scilicet methodo ordinaria cir-

ca

*) V. SAXTORPH l. e.

ca occiput, si latus parturientis sinistrum spectat; aut etiam foemineum brachium, si occiput in latere peluis dextroprehendatur. Quo facto, motu duplicato simul instituto, ferratorio nempe, et attractorio, moueatur continuo instrumentum, deprimaturque, vt tali motu attrahatur occiput a latere peluis in concauitatem ossis sacri. Educto dein brachio pubimque spectante facie, noua instituitur forcipis applicatio, qua ad latera capitis insinuata, operatio modo ordinario absolvitur.

„Haec procedendi methodus, inquit PERILL. SAXTORPH, facilius in machinis, quam in naturali subjecto instituenda; in his enim inclauatum foetus caput ita circumrotari haud leuiter impedit figura, quae in machinis, impeditis naturae semper destitutis, operationibus haud tamen obesse videtur, vt sillam relationem peluim inter et caput deinde postponi, quando nempe sub declinatione sincipitis in arcu pubis prodire debeat facies, cuius exitus, si non plane impossibilis, saltem difficillimus red- datur.

SECUNDA PERVERSI CAPITIS SITVS SPECIES.

CAPVT PRAEVIQ SYNCIPITE, MAXIME SVA DIAMETRO INTER PUBIM ET OS SACRVM HAERENS, FACIE ANTERIORA MATRIS SPECTANTE, OCCIPITE VERSVS PERINAEVVM DECLIVI EXTRAHERE.

Haec capitis positura est semper periculosa, neque a naturae viribus superabilis, tarditas autem auxilii afferendi quouis modo cauenda, cum ipsum collum,

collum, pro parte pectus, possit ac debeat in pel-
uim deprimi. Hoc in casu perarduo nulla salus
supereft, nisi in forcipe prudenter adhibendo.
Methodus omnium optima, caput tale fitum ex-
pediendi, haec est. *)

Obferuatis generalioribus per fenestras coch-
learium ante applicationem forcipis ducatur fas-
cia 2 pollic. lata. Circa latera capitis modo vul-
gari applicantur deinde brachia, applicataque or-
dinario modo firmantur. Extremitatis fasciae,
per fenestras applicati instrumenti ductae, le-
vi subtus facto nodulo ita iungantur, vt iam
vnita fascia, si attrahatur, apicem manubriorum
forcipis longitudine attingat. Dextra manus mo-
do ordinario prehendat manubria forcipis in ho-
rizontali fitu, sinistra vero fasciam, perpendicu-
lariter a forcipe versus terram pendentem, su-
pra nodum amplectetur. Junctis deinde manu-
um viribus fit extractio, dextra nempe manu
manubria forcipis rotantur, et successiue versus
ossa pubis eleuantur: sinistra vero modo firmiter
innixa deprimuntur cochlearia, circa caput ap-
plicata, quo modo tali composito, facies per bre-
uissimam peluis profunditatem anteriorem sub
arcum pubis praemia educatur.

Haec vero methodus ingeniosa, qua duae vi-
res, attrahens et detrahens, coniunctim ope-
rantur, ad Cl. LEVRETVM pertinet, et tum
etiam locum habere potest in situ capitis illi
opposito.

TER.

*) V. SEXTORPH. l. c.

TERTIA PERVERSI CAPITIS SITVS
SPECIES,

VBI FRONS AD OS SACRVM SPECTAT.

Haec autem methodus LEVRETI, etiam si longe vtilissima et praestantissima, effecit, vt Perill. SAXTORPH novam priori similem forcipis applicandi encheiresin et singularem operationis methodum sibi fingeret. Quoties cumque situs talis est, qualem adhuc descripsi, et pars capitis *offibus pubis apposita*, siue frons dicatur, siue mentum etc. primum et ab initio in peluim delabatur, magis, ac ere erat, solet primum forcipem *inuersam*, immissa fascia per fenestras cochlearium, intro mittere, vt partem capitis ossi sacro incumbentem mobiliorem reddat, deinde aliter, ac in superiori methodo praescriptum erat, cum forcipe deorsum trahere secundum matris femora, et cum fascia in directione horizontali ad se. Praeterea solet SMELLIE (v. SAXTORPH et VAN LEEUWEN. Diss. l. c.) si quando foetus facie praevia est, et mentum ossi pubis insidet, rem ita aggredi, vt forcipis ministerio mentum infra ossium arcum deprimatur, atque caput ipsum liberetur. Idem consilium idemque modus est, si facies praevia ad os pubis, mentum ad os sacrum advertitur. Ego vero hoc vnum vereor, ne hac via vel foetus collum contorqueatur, vel os coccygis et perinaeum matris foede dilaceretur.

QVARTA PERVERSI SITVS CAPITIS
SPECIES.

CAPVT FOETVS OBLIQVE AD MAR-
GINEM LATERALEM PELVIS SI-
TVM EXTRAHERE.

Sub pubi brachium forcipis oblique a men-
to ad occiput infantis introducitur, ita, vt margo
concauus brachii semper collum foetus, margo
autem conuexus femur matris oppositum respiciat,
deinde brachium alterum a commiffura genitalium
inferiori, iuxta os sacrum, etiam oblique versus
angulum dextrum posteriorem peluis ad promon-
torium ossis sacri situm, infertur. Efficitur hac
encheirefi, vt tota capitis infantilis longitudo inter
cochlearia forcipis comprehendatur brachiaque for-
cipi iuncta obliquam directionem inter tube olita-
tem ossis ischii et angulum dextrum ad promonto-
rium ossis sacri teneant; manubria oblique ad latus
(sinistrum vel dexterum) sub femore (sinistrum
vel dextrum) eleuatum, haerentia successiue in
data directione attrahuntur, donec facies os coccy-
gis appropinquauit, a quo tempore successiue ite-
rum versus pubim eleuantur brachia, donec to-
tum caput in directo ad aperturam inferiorem
peluis situ circumductum est, ita, vt longitudo
capitis longitudini ossis sacri correspondeat. Per-
acta hac versione, caput praeuia facie, mento arcuâ
pubis innixo, vltius eleuando et versus abdo-
men extrahendo manubria sine vlla perinaei rup-
tura extrahuntur.

Haec operationis via, quam in acceptis referimus PERILL, SAXTORPH, legitur vberius descripta in Act. Reg. Societ. Med. Hafniens, Voll. II. p. 339. seq. neque sola contemplatiua, sed vsu et propria experientia, satis confirmata. Verissimam esse historiam ibidem narratam, equidem praestare ausim, cum autorem virum et probum, et veri studiosum cognouerim.

CASVS III.

CAPVT FOETVS POST VERSIONEM FAC-
TAM IN PELVI MATRIS HAERET
IMMOBILE.

Haud raro inter pariendum hoc fieri solet; vt caput permagnum, peracta versione, sub extrema pelui subsistat, maximeque tum, cum obstetrix corpusculum protrahens caput in obliquam diametrum dirigere neglexerit, vel infantem supinum vsque ad caput detraxerit. Vbi prius inciderit, hoc audendum quam maxime est, vt caput in diametrum obliquam secundum peluis axin deorsum compellatur reddaturque liberum. Id quod omnium optime consequimur manum alteram supra infantis faciem ad frontem vsque immittendo, hanc vtroque narium latere arte comprehendendo, alteram vero a dorso infantis ad occiput vsque insinuando et sic deprimendo deorsum occiput, dum illa simul faciem in obliquam diametrum secundum ossis sacri cauationem descendere, caput ipsum e pelui exsilire coegerit. Neque incommode sub hac operatione ab alio corpus infantis vna cum pedibus sursum attolli et prorsum, quantum licet, promoueri potest. Haec encheiresis plurimis in casibus solet esse praesidio, sed non semper, tunc vero sola for-

forcipis applicatio reliqua est. En auream STEINIT,
viri clarissimi, regulam!

„Um aber die Wendung für das Leben des
„Kindes immer weniger gefährlich zu machen,
„rathe ich aus überzeugender Erfahrung, seine
„Zuflucht bei schwieriger Lösung des Kopfes nach
„2 bis 3 mal vergeblich gemachtem Versuche,
„ohne weitem Zeitverlust zur Zange zu nehmen,
„und es nicht auf mehrere Versuche ankommen
„zu lassen. Denn der dritte fruchtlose Handver-
„such ist dem Leben des Kindes schon so gefähr-
„lich, als der 4. 5. 6te; wenn sie misslingen,
„tödtlich sind;

Quod negotium vt aptius et commodius ex-
pediri possit, infantis corpus vna cum brachiis
prorsum nos attollamus. et, vt moris est, reliqua
faciamus oportet. Rarissime opus erit perforatione,
quae hoc in casu singularem modum desiderat.

Si posterius est, id est, si obstetrix infantem
supinum non reddidit pronum, paullo difficilior
erit incuneatio, cum facies, maxime mentum et
nāsus, arcui ossium pubis firmiter apprimantur.
Debet ergo praeire encheiresis, deinde applicari
forceps. Haec ita suscipienda est, vt manum dex-
tram, si forte ad dextrum matris latus infantem
deuoluere volueris, sub foetus dorso vsque ad
occiput dimittas, illudque recte apprehendas, de-
inde manu alia pectus et abdomen linteo obuol-
utum complectaris, post ambabus omne corpus
cum capite superius in peluim movere coneris,
vt faciem ab pubis ossibus demoliaris, vltimo cor-
pus obuolvas ac in diametrum obliquam referas,
ceteraque facias, vt artis est. Caue tamen, ne
vna manu infantis faciem ab arcu pubis depellere

audeas, et sic luxationem vertebrarum colli efficias. Irrita enchiresi, quam modo scripsi, huic malo forceps est vnicum praesidium.

CASVS IV.

OBLIQUITAS VTERI CAPITE PRAEVIQ.

Vterus obliquus vel inaequaliter expansus esse dicitur, si eius axis ab axi pelvis in directione sua deflexerit. Idque quatuor modis fieri potest, 1. versus os ilei dextrum 2. versus os ilei sinistrum. 3. versus ossa pubis, et 4. versus os sacrum. Restant praeter hos innumera puncta, dantur ergo etiam obliquitates uteri multae possibiles, complicatae, mediae, sed haec fere in praxi nullius usus reputandae. Nominant etiam auctores *perfectas* et *imperfectas*, illasque adesse scribunt, si uteri axis ab axi pelvis adeo declinarit, ut cervix, maximam partem extra pelvis exitum aperta, tactu vix aut ne vix quidem explorari possit, has vero tunc demum incidere, si os uteri eo loco, quo pelvium introit, ita apertum deprehendatur, ut omnem aperturam contingere liceat, sed ne sic quidem in centro pelvis sit. In quo iudicio cauendum est sedulo, ne quam leuem orificii uteri declinationem ab axi pelvis pro statu praeternaturali habeamus, quia os uteri, appropinquante partu, perraro in pelvis centro deprehendere possumus. Ego vero Hafniae cum commorarer, memini me videre os uteri parturientium ad latus matris sinistrum tantum non semper directum, quicquid etiam VAN LEEVWEN (Diss. cit.) et alii observarunt. Creberrima sub auctore BAVDELOCQUE obliquitas uteri a latere dextro est, deinde quae antrorsum porrigitur, rarissime, quae lateri sinistro

sinistro incumbit, dubia, (?) quae a parte auersa esse dicitur.

Praeclare hac de re senserunt SAXTORPH *) et BAUDELOCQVE **), quod fundus uteri et orificium sub obliquitate non semper oppositum locum occupare soleant. „Falso sibi, inquit SAXTORPH, imaginantur uteri obliquitatem in mera uteri in vnam aliamue partem inclinatione consistere, adeo, ut axis longitudinalis uteri gravidi non, nisi simpliciter ab axi peluis descendens, fundum ad iniustam abdominis plagam cogat. Ipsa enim testatur experientia, hanc obliquitatem ipsius uteri formam atque figuram actu ita mutare, ut axis longitudinalis, quae recta linea esset, incuruetur, atque ita totus uterus a forma vasis sic dicti recipientis in veram retortae figuram mutetur,

De *caussis inaequaliter extensi uteri* auctores inter se disceptant ac litigant. In his, ut mihi quidem videtur, prima ***) esse solet, si placenta non fundo, sed alii loco laterali adhaereat. Ea vero pars non eodem modo, quo reliquae, extenditur, sequitur ergo hoc, ut uteras vno loco fiat breuior velutique incurvetur. Semel talem uteri curuationem in cadauere virginis inuenit Perill. SAXTORPH, in qua sine dubio vitium naturae suberat. Simili modo post mortem femi-

C 3

nae,

*) Collectan. Societat. med. Hafnienf. Vol. II. p. 128.

**) Anleit. zur Geburtsh.
I. T.

***) Coll. Hafn. I. c.

nae, cui parienti fuerat vteri obliquitas, a latere vteri sarcoma detexit, causam expansionis inaequalis primariam. Ill. STARK, *) huc retulit ouarii infarctum.

Hanc vero vteri obliquitatem posse partum remorari, iam veteres medici, HIPPOCRATES, MOSCHION, AETIVS etc. professi sunt, recentiores etiam tantum non omnes praeter PVGH, CHAPMANN et SMELLIE. Principes inter observatores VOELTERN, DEVENTER et LEVRET sunt. Vitium obliquitatis, si leue est, vires naturae suppetunt remorae huic auferendae **) Contra si majus est, vnde demum cumque sit, solent varia incommoda et difficultates ***) incidere, cum hoc sine obliquo infantis situ esse nequeat. In ipso partu caput ab vtero obliquo oblique in peluim deprimitur, eique pro vario vitii huius gradu magis minusve apprimitur ac retinetur, dolores sunt ingratiissimi, sed irregulares sine effectu, orificium tarde dilatatur, membranae forma veluti longitudinalis protrusae maturius, ac fas est, et intempestive disrumpuntur, caput vehementer compressum in peluim demittitur, et desinentibus doloribus, re ipsa incuneatur. Tunc vero, auctore experientissimo SAXTORPH, ad tollendam vteri obliquitatem nihil valet *mutatus parientis situs*, vel *externa pressura* nihil ad infantis positum corrigendum *digitorum adminiculum* vel vectis ROONHVSI. Licet quidem premendo vteri orificium

*) Archiv für die Geburtsh. T. IV. Stück 3. p. 458.

**) Cf. BAUDELOQCVE l. c.

***) Coll. Hafn. l. c.

cium ad latus alterum declinare, sed relinquitur tamen obliquitas et curuatio, pergunt ergo agere dolores inaequaliter, nullum ergo exinde leuamen sperandum est. Neque aliquid proficit difficillima digitorum vel vectis Roonhuyfianae applicatio. Fac vero, posse hac ratione caput a loco, cui fortiter insidebat, dimoueri, tamen reliqui corporis positura immutari non potest, ergo dolores a tergo in caput et orificium vteri oblique agunt. Vnica salus in versione est, et si per spatium opportunitas iuuandi nulla datur, in forcipe reponenda, at vero a digitis et vecte aliquid speres, si peluis satis ampla, vterus in situ apto est, caput infantis iustae magnitudinis ad hoc illudue latus paullum declinat aliqua cum mobilitate, aquis nondum dilapsis, orificium satis apertum est, quia omnis manus, non autem aliqui digiti, intro demitti debuit, Haec enchiresis quam bene processerit, tribus obseruationibus Perill. SAXTORPH confirmauit.

Aliter alii artis obstetriciae professores sentiunt, maximeque ILL. STARK, fieri posse contendunt, vt commodo parientis situ et apto auxilio et ad summum vecte, obliquitas vteri corrigatur, caput foetus in axin peluis dirigatur. Sed mei non est, tantas componere lites. Viderint periti, vtra ab parte sit veritas.

CASVS V.

VBI HUMERI VEL PODEX IN PELVI INCVNEATVR.

Solet haud raro incidere, vt, capite foetus fere nato et per vaginam protruso, humeri ad tube-

ra ossium ischii adeo incurventur, ut et versio, et sueta encephalis sit impossibilis. Hac in miseria hoc sequendum est consilium, ut cuique humero forcipis brachium applices, eumque in diametrum obliquam attractum extrahas.

De podice hoc scire licet. Cum, hoc praevio, neglecta pedum solutione, foetus vi dolorum duplicato in pelvim demittitur, interdum accidit, praesertim ubi podex permagnus et pelvis paullo angustior est, ut ille inter ossa pelvis incuneatus destituat solitum auxilium, id est, immissionem binorum ad hanc similitudinem incuruatorum digitorum ad hypochondria, indeque speratam extractionem. Idem usu evenit, si sub pedum attractione podex ampliori margini ossis ilei adeo impingatur, ut ne summa vis sufficiat dimouendo et maximeque ubi etiam uterus spastice constrictus fuerit. *) Podex etiam non nunquam incuneatus et tumefactus pelvis introitum adeo replet, ut vix vnum alterumue digitum inter ossa ilei dimittere possis. Tunc etiam funiculus umbilici deorsum pulsus comprimitur, circuitus sanguinis impeditur, genitalia vehementer et premuntur, et expanduntur, vagina sit modo sicca, praecalida et inflammata, dolores remittunt atque prorsum quiescunt, uterus infirmus est, et, ut multa paucis complectar, adfunt ea phaenomena quae ab capitis incuneatione fieri supra dixeram. **) Praestat in his angustiis praecipitare auxilium, quam cunctari, forcipem

*) Vid. STARK Anmerk. zu Röderers Geburtsh.

**) Vid. STEIBELE l. c.

cipem applicare vtrique podicis lateri, atque sic partum finire. Sunt, qui eius vsum dissuadeant, hamum obtusum vel hamum forcipis Levretianae superne curvatum praeferant, sed, quantum equidem video, iniuria. Abhorret BAUDELOQUE sub incuneato podice forcipis vsuram, quia thoracis et abdominis viscera inde laedantur, sed vanus eius metus est. Ad haec vsque forceps non pertinet, sed tantum ad ossa femoris, ut inter experiendum satis perspicitur. *) Maius periculum ab hamo est, cum facile fieri possit, ut inde coxa laedatur, luxetur, frangatur. Id quod proprio periculo edoctus scripsit GIFFARD (Cases in Midwifery Lond. 1734. obl. 213.). Forcipis fortuna laudarunt et comprobaverunt LEVRET, FRIED. SAXTORPH, STEIN etc. novam forcipem et extrahendo podici aptam invenit STEIDELE, eamque, ut mihi quidem videtur, plane superfluum.

CASUS VI.

CAPUT FOETUS A CORPORE ABRUPTUM
INTUS RELINQUITUR.

Huc accedo inermis et destitutus propria experientia, totus pendens ab aliis, sed quae adduxero, non sine dilectu et iudicio proferre lubet. Magister rei obstetriciae peritus hoc infortunium ac prudens haud facile incurret, si sub versione directionem capiti aptam secutus fuerit, vel de tempore forcipem applicaverit, vel in summo perforationem adhibuerit. Aliter res se habet, ubi de viro imperito vel obstetrice ignara et rudi manu operante sermo est. His quidem haud

C 5

semel

*) Cf. VAN LEEUWEN diss.

semel accidit, ut caput a trunco avulsam intro relinqueretur, cum inter vertendum*), capite infantis percrasso et pelvi perangusta, corpus reliquum fortius attractum fuerit, vel deolutio a dorso in abdomen omissa, et maxilla inferior arcui ossium pubis superiori adhaeserit, vel corpusculum, nondum solutis brachiis, non ad diametrum obliquam, sed rectam violenter attractum, vel extractio, urgente spasmu ceruicis uteri et vaginae, praecipitato et paullo fortius attracta fuerit, vel corpus summe computruerit.

Sunt artis obstetriciae professores, qui capitis abrupti et intro relictum partum naturae soli committendum esse statuunt. Sunt et alii, qui caput, quam fieri potest ocyslime, extrahendum ac expediendum suadeant. At vero in medio tutissimus ibis. Prudentis viri est, ex rebus circumstantibus aestimare, quid factu opus sit, agere, an quiescere, personam actoris, an spectatoris capere debeat. Cl. PLENK has scripsit regulas:

„Befindet sich der Kopf noch in der Gebärmutterhöhle: so kann er auch von den stärksten Wehen nicht herausgetrieben werden; weil seine breite Grundfläche (basis) allezeit größer ist, als die obere Oeffnung der Beckenhöhle, und weil diese Fläche sich niemals in eine keilförmige Figur spitzen läßt, so wie die Scheitelfläche des Kopfes diese Spitzung annimmt. Befindet sich aber der abgerissene Kopf schon in der Beckenhöhle: so hat man dessen gänzliche Heraustreibung von der Natur beobachtet. Denn in diesem Falle ist die Basis schon durch
„die

*) PLENK L. C.

„die obere Oeffnung des Beckens gezogen worden, und der Grund der Gebärmutter kann den Scheitel nicht mehr breit drücken, auch die muskulöse Haut der Scheide kann zur Heraustreibung vieles beitragen.

„Mein Rath, pergit Cl. PLENK, ist, in dem ersten Falle sich niemals, in dem zweyten selten, auf die Wehen und die Natur zu verlassen, sondern also gleich Hand anzulegen etc.

Quin ipse RÖDERER, bene pensitata perturbationis debilitate, inconsultum existimat capitis expulsionem a natura sperare ac expectare, nisi dolores ad partum aequè efficaces continent, vel breui restituantur. Si ergo ad artem confugiendum erit, ea videntur prae ceteris tentanda, quae RÖDERER, PLENK et STEIN, viri expertissimi, litteris consignata reliquerunt. Iuvat ergo digitum impudicum per foramen occipitis magnum intromittere, indicem et annularem lateribus opponere, pollicem vero ori. Licet etiam primum indicem in foramen magnum demittere, deinde pollicem et medium ubique capitis lateri admouere, reliquos incuruatos in palmam retrahere, post caput cum facie dirigere ac rotare in circuli quadrantem versus latus et deorsum, tandem per vaginam vsque ad inferiorem pelvis aperturam attrahere. Tunc demum opus est aliquos alterius manus digitos ori admouere, caput cum facie deorsum torquere, primum cum vertice, deinde cum occipite, antrosum ad modum semi circuli partui proximum reddere. Sin vero manus solae profecerint, e re est obtusum hamum in orbitam, narium cauum vel quemcunque commodum locum conicere, ac sic hamo et manu simul abruptum caput protrahere. Hoc in casu,
sua-

suaflore III. STARK, SMELLII hamus duplicatus, cum veluti binas manus referat, aptissimus ad iuuandum est. Saepe autem, si caput abruptum in pelui est, forcipe quam commodissime ac celerime emittitur. Quod si abruptum in vteri cauo est, et foramen occipitis apertum, ante forcipis applicationem forte praestaret caput fixum reddere instrumenti ministerio, quod LEVRET *tire tête à bascule* nominat. Vltimum est, vbi ne forceps quidem propter vehementissimam capitis incuneationem iuuat. Tunc nihil relinquitur, nisi cranii perforatio, eaque longe difficillima. Tunc demum fas est caput collapsum forcipe foras extrahere, quippe etiam hoc in rerum statu fere praestantior hamo est. *)

Marsupia, fundas et fascias ad ingenii commenta referendas existimo, et, vt aperte dicam, quae sentio, ipsum tribrachiatum capitis extractorem, cui a LEVRETO inuentore nomen est, ob ingeniosam mechanismi speciem admiror, ab vsu vanum iudico, ab inuentore nunquam adhibitum esse audio.

Sed haec satis de *generalibus applicandae forcipis* indicationibus, Liceat iam ad *speciales* progredi i. e. vbi forceps non, nisi vrgente necessitate, applicari debet, celeriore reliquis tutiorumque effectum spondet.

INDICATIONES FORCIPIS APPLICANDAE SPECIALES.

Haemorrhagiae magnae, periculosae sanguinis iacturae ab ruptis varicibus, conuulsiones matrem
vel

*) Cf. STEIDELE, l. c.

vel foetum affectantes, inflammatio naturalium et interiorum partium, vivium prostratio, lipothymia et syncope, ceterique affectus, quae parienti non permittunt, ut dolores ad partum adiuuet, v. c. febres, morbi organici, praesertim pectoris, suppressio urinae, nulla catheteris applicatione reliqua.

Haemorrhagiae largiores, vndecunque oriantur vel veniant, ore, naribus, pulmonibus, ventriculo, vteri fundo vel placenta orificio affixa *), subito exhauriunt vires, neque spatium faciunt reliquum, ut pro causis variis varia experiamur remedia. Citandus ergo partus quam maxime videtur, et capiti ad superiorem pelvis aperturam usque delapso forceps iniiciendus, integris ipsis membranis et ante rumpendis. Idem faciamus licet, ubi convulsionibus matrem vel infantem quatiant, vel inflammatio vteri imminet. In his casibus forceps longe praeferenda versioni est**), cum haec sensibilitatem et laxationem naturalium satis magnam et periculum adeo augeat, illa vero partum et citius, et tutius absoluat, ita tamen, ut magis maturandum sit auxilium in haemorrhagiis et inflammationibus, minus in convulsionibus, cum in his venae sectionem aliaque antispasmodica externa et interna periclitari liceat. Cf. si placet, de his egregium auctorem BAVDELOQUE l. cit. Quae mala si post finitum partum continuant, medici est providere, ut sistantur et comprimantur aptis artis praesidiis.

VAGI.

*) V. RÖDERER, STEIN, STEIDEL, PLENK etc.

**) Cf. BAVDELOQUE l. c.

VAGINAE PROLAPSVS, IMMINENS VEL
PRAESENS VTERI RVPTIO, CAPITE IN
PARTV ESSE COEPTO.

Si sub vaginae prolapsu non amplius repō-
nendae partis potestas supereſt; capite infantis
huc iam prouoluto, et vagina facci in modum
propendente, partum forcipis ministerio pera-
gendum cenſeo, ſed prouide ac lente, prolapsam
vaginam retinendo, poſt, vt artis eſt, reponen-
do. Forcipis vſum hoc in caſu commendavit
Ill. LODER. *)

Vteri rumpendi notae non ſatis liquent, cum
fere eadem, quae in partu difficili, ſint, diagnoſis
tamen perardua, vt malum cauere poſſis, quod
mater rapi tradique morti ſolet. Cl. STEIDELE **)
in his memorat abdomen praetumidum et ten-
ſum, vaginam retractam; oriſcium altius, vt
attingi poſſit, dolores celeriter ſe excipientes, ſed
partum non promouentes, auctiorem foetus mo-
tum, prae ceteris dolorem tenſuum eo abdomi-
nis loco, quem pariens ſemper inculat. Si ergo
ſuſpicio ruptionis eſt, caput vero in ſuperiorem pel-
uis aperturam detruſum, forcipem ſine cunctatione
ſuperhabendam eſſe duce. *Rupti uteri* ***) notae,
vt

*) V. Taſchenbuch für Wundärzte, Altenburg. 1789.

*) L. c. §. 57.

**) V. STEIDELE, PLENK I. c. et CRANZ Comment.
de rupto in partu doloribus a foetu vtero, Lipſ.
1755. §. 15. p. 19. et Obſ. on an extraordinary Caſe
of ruptured vterus by Andr. Douglas, Lond. 1785.
STEIDELE'S Sammlung et Nachtrag merkwürdiger
Beobachtungen von der in der Geburt zerriff. Ge-
bär-

vt auctores referunt, probabiles sunt subitus ab vehementissimo dolore sonus, tanquam ab crepatura, quem mater sensit, amicae audierunt, subita dolorum quies vel cessatio, partium foetus prolapsarum veluti fuga, sanguis profluens eiusque sequelae, pallor oris, sudor extremorum frigidus, lyncope, convulsio, suffocationis sensus etc. In hoc desperato casu si caput praeuium est, et aliqua absoluedi per forcipem partus spes superest, illico eam intromittendam existimo, cum a versione maius sit periculum ob partes in matris abdomen prouolutas et abrupto utero compressas. Sin vero forcipis nulla est opportunitas, integumenta abdominis sunt incidenda. Id quod et facillime peragitur, nec adeo anceps, vt sectio caesarea, est. *)

Funiculi umbilicalis prolapsus, breuitas et circumuolutio, praeuio capite.

Prolapsus funiculus pone membranas integras offert veluti tenue ac paruum intestinum. Quibus ruptis, in vaginam delabitur, et si paullo longior est, etiam prolabitur. Infanti summum vitae discrimen imminet, nisi partus, quam fieri potest celerrime, finiatur, funiculo a capite compresso, et sanguinis circuitu fere impedito. Irrita vt plurimum sunt artis conamina, quibus prolapsam funiculi partem intro referre aude-
 inus

bärmutter, Wien 1774. 1775. 8. PLENK Sammlung chirurgischer Beobacht. RICHTERS chirurg. Bibliothek et STARKS Archiv für die Geburtshülfe etc.

*) BAUDELOQUE l. c. T. II. p. 307 — 308.

mus, scripsit tamen, nuperrime LOEFFLER, *) quamdam enchiresin, eamque probabilem. Iubet sumi tenuem ac mollem spongiam, parvae manus magnitudine, incidi ad dimidiam vsque rimulam, in qua funiculus umbilici commode ac sine pressura inesse possit, vtramque in vterum a capitis latere inferri et manum iterum retrahi. Sic spongia funiculum et firmat, et a pressione capitis securum reddit, dum vterius per vaginam progreditur. **) Sin vero partus non maturatur, praevio capiti forcipem iniicere artis est.

Brevitatem et circumvolutionem funiculi posse caput sub pelvis transitu praepedire ac partum remorari, BAUDELOCQVE, ZELLER et HINZE dubium reddere studuerunt LEVRET, STEIN, SEXTORPH, PLENK, STEIDELE, ROEDERER, STARK etc (***) affirmarunt. Ego vero, donec eram Hafniae, hoc ita esse bis cognovi. Nec hoc repugnat partium fabricae et constitutioni, et mechanices legibus. Hunc statum adesse opinamur, si caput infantis sub quocumque dolore ad latus detorqueatur, et cessante dolore, iterum ad superiora retrahitur, si partus tarde procedit, etiam si dolores videantur esse vehementissimi, si dum caput protrahitur, destillat e genitalibus haud exigua sanguinis copia. Si dolores quiescunt, retroit fundus uteri, et caput vna cum conuolato et abbreviato
sum

*) V. STARK Archiv. B. 4. Stück 3.

**) Huius enchiresis utilitatem et praestantiam Cl. STOELLER et cognovit, et cum obstetricibus communicavit.

***) Cf. JOSEPHI in Taschenbuch für Wundärzte 1789.

furfum attrahit. Sic foluitur aliqua placentae pars, oritur haemorrhagia. In vtroque cafu fieri quidem poteft, vt partus naturae beneficio abfoluatur, hoc vero et paullo tardius fit, ec cum magno matris ac foetus discrimine. Nam fi funiculus perbreuis fuerit, et maturius, ac fas eft, foluatur placenta, aut in ipfo vtero rumpatur, inde metuenda vtiq; letalis haemorrhagia eft, quae, quod maxime dolendum eft, vt plurimum poft partum demum detegitur, capite os vteri fic claudente, vt ne fanguis poffit profluere. Hanc internam haemorrhagiam adelle colligimus, fi pariens etiam atque etiam in lipothymiam incidit, frons et extremitates perfrigerantur, abdomen enfim pedetentimque tumefcit *). Sin vero funiculus collum cricumligratum tenet, hoc praeter haemorrhagiam etiam verendum eft, vt foetus per impeditum fanguinis regreffum strangulatus et apoplecticus pereat.

Hoc in periculo partus quouis modo citandus, et, capite praeuio, forceps applicanda effe videtur, ita tamen, vt extractio fiat tarde, caute, prouide ac per intercapedines, ne forte folutionem placentae vel ruptionem funiculi ipfi properemus. Cui auertendo malo Cl. MURSINNA hoc confilium dedit, vt illico incidamus funiculum, fi caput vsque ad collum promineat, deinde reliquum corpus extrahamus. Hoc mihi certe videtur magis probari poffe, ac id, quod alii fuaserunt, nempe funiculum vel in ipfo vtero debere difcindi ac ligari. **)

Par-

*) Vid. PLENK. l. c.

***) Cf. PLENK l. c. p. 332. ADOLPH Diff. de funiculo intra vterum difsecando Helmft. 1767. JOERDENS Diff. de fafcis obftetricib. Erlang. 1798.

Partus gemellorum praenio foetus capite.

Partum vtriusque saepe foli naturae relinquendum esse puto. At vero, inquit, BAVDELOCQVE etiam si vnus gemellorum bono in situ sit, eiusque magnitudo pro ratione peluis iusta, tamen haud raro nulla alia via, nisi per artem nasci potest, et si caput praenium est, addit Cl. MECKEL, forcipe. Hoc vero, vt ipsi videtur, exinde fit, quod vterus foetum a quouis lateres non satis possit propellere, sed vires vtrique impendantur. Etiam incidere potest, vt alter gemellorum capite, alter pede, vel manu promineat, vel funiculus alterius prolabatur, alterius caput in fundo peluis se ad pariendum offerat. In hisce casibus BAVDELOCQVE quidem auctor est, vt alter forcipe extrahatur, ea tamen cautione, vt caput vel quaeuis alia prolapsa pars a forcipe comprimatur.

Hac fere sunt primariae indicationes forcipis applicandae speciales. Si qua forte defuerit, quisque artis peritus facile sibi prospicere poterit, modo meminerit regulae, singula partus genera, in quibus et mater, et foetus vita periclitatur, esse maturanda, et si caput fuerit praenium, ad forcipem confugiendum. Reliquum est, vt pauca de *forcipis contraindicationibus* subiiciam.

Est vero haec prima lex, vt forceps, absque necessitate, haut commutetur cum versione, et in casibus, in quibus perinde est, qua via utaris, aut in quibus vtramque viam sequi possis, prior anteponatur, cum in versione et maior difficultas, et maius discrimen insit, „Multo plus, inquit Cl. GEHLER, molestiarum ac cruciatuum „parturienti effici a suscepto versionis negotio solet, quam a forcipis vsu, quo in recta viarum „ratione

„ratione ac mensura, modo satis pateat vteri orificium, longe citius et, vt opinor minus dolorifice partus negotium absolui potest.“ Cf. STEIN, practische Geburtshülfe §. 185 De quo recte ac satis bene indicat BAUDELOQCVE, et Ill. STARK *) fere hanc sequitur sententiam. Dantur tamen casus, in quibus non licet hoc instrumentum adhibere,

Forceps igitur contraindicatur

1. In vera capitis incuneatione tertii gradus.
2. Si auris altera cum capitis parte laterali vel facies omnis oblique primum ingreditur peluim.

Tunc vero potior versio est, cum forceps applicata facile labi, vaginam, os vteri et ipsam foetus caput laedere possit.

3. Si qua remora in partibus mollibus est, vnde forcipis applicatio vel attractio foetus fit impossibilis.

Tales sunt tumores scirrhusi, gangraenosi, sarcomata vaginam vel os vteri occupantia, partium concretio vel praeternaturalis structura etc. **)

D 2

4. Si

*) V. Archiv B. I. Stück II. p. 138. DETHARDING Diff. c.

**) V. SAXTORPH Diff. c.

4. Si caput foetus nondum in aperturam pelvis *superiorem* introiit.

Hanc vero locum habere posse negat BAUDELOCQUE, et post SMELLIE et alios auctores suadet adhibendam forcipem, si caput adhuc mobile est, et adhuc dum supra aperturam pelvis *superiorem* haeret, in eo quidem casu, vbi propter praeternaturalem superioris aperturae angustiam capitis incuneatio metuenda sit. *) Ego vero hoc vereor, ne applicatio forcipis sit paullum operosior, ne ea facile delabatur, cum caput adhuc sit mobile, ne laedatur caput foetus, os vteri et vagina matris cum dolorum augmento. Accedit et hoc, quod orificium vteri nondum satis apertum est, at ipse BAUDELOCQUE alio loco scribit, forcipem non prius esse applicandam, quam os vteri fuerit molle, satis apertum et vteriori dilationi aptum, et ipsa externa genitalia cautionem suadere. Immo vero, cum membranas rumpi oporteat, vterus fortius apponitur capiti, et forcipis immisionem longe difficiliorem reddit.

Nonne hoc in casu praestaret applicationem forcipis eatenus differre, donec caput ad quartam partem certe in *superiorem* pelvis aperturam descenderit, neque omnino fuerit mobile, vel donec, suafore STEINIO, in coronatione est.

Sunt, qui caput in cauitate pelvis vel ipsa inferiori pelvis apertura haerens intro repelli, et versionem fieri iubent, sed hi ipsi satis superque produnt se esse adhuc elementarios. Stueo hoc consilium, inquit ILL. STEIN, imitationem deprecor.

Liceat

*) V. Anleit. zur Entbindungsk. T. II.

Liceat paucissimis de *vecte* differere, cum a multis artis obstetriciae peritis adhibeatur. Acerrimus eius defensor et commendator est HERBINIAUX, *) deinde RECHENBERGER **) et CAMPER ***) posthaec ILL. STARCK emendationem vectis descripsit, tandem AITKEN, fertilissimus instrumentorum nouorum inuentor, vectim sic dictum viuum. In genere vectis adhiberi solet, si caput foetus in apertura peluis inferiori quidem bene situm, at propter vitiosam peluim ita incuneatum est, vt solis naturae viribus propelli nequeat, vel si caput inferiori peluis apertura ossi ilei alterutri oblique ac fortiter insidet suspensum est, breuiter, in obliquo capitis situ. At si credimus PERILL. SAXTORPH ****) et VAN LEEVWEN *****) aptior ille est ad caluam comprimendam, quam ad caput extrahendum. In vera incuneatione, cui hunc ROONHUYSEN eiusque adfectorum apponendum putarunt, omnino inutilis est habendus, neque tuto applicandus, auctore VAN LEEVWEN, in situ laterali, vbi aures ad os pubis et sacrum aduertuntur, quia caput retro pressum in dimensione maiori ad maiorem versus os occygis appellitur, facileque incunea-

D 3

*) Traité sur divers accouchemens laborieux at sur les polypes de la matrice, Bruxelles.

**) Diff. de vecte emendato, eiusque vsu et vtilitate in arte obstetr. Vienn. 1779. Germanice ihid. 1779.

***) Betrachtungen über einige Gegenstände der Geburtsh. Leipzig. 1777.

****) Diff. cit.

*****) Diff.

cuneatur, nisi peluis praeampla fuerit. Quia ipsi ROONHUYSENI amici hoc in situ vectem nihil valere profitentur. Cum ergo in sola obliquitate capitis locum habeat, etiam idem illud a forcipe et melius, et securius exspectare licet, pressura vectis semper in aequalis est, pauca caluae puncta contingendo, et magna vi opus est, si caput adhuc superne haereat. Accedit et hoc, quod sic praeterera capitis ossa valde affici, deprimi, frangi, genitalia matris laedi possint, teste ac magistra experientia CAMPERI, HOFFMANNI *) et SAXTORPHII. **)

Vectem vero poni posse in instrumentis *superuacuis*, honoris causa testem idoneum nomino, PERILL. SAXTORPH, qui in praxi obstetricia multorum annorum, frequentissima, felicissimaque nunquam ad eius vltum confugere debuit, fretus axiometate fere aureo, *praestare instrumenta imminuere, quam noua identidem inuenire*. Ille enim non habet alium instrumentorum apparatus, nisi *forcipem, perforatorium, hamum et ligulam pro versione faciendam*.

ADDITAMENTVM.

Serius, ac optarim, animaduertere datum est, diuisionem *iudicationum in generales et speciales* passim non satis aptam videri. Sic e. gr. male retuleram ad generales eum casum, in quo caput a corpore abruptum intro relictum est. Sed in spe-

*) Diss. inaug. de forcipe SMELLII in praxi obstetr. anteposenda vecti ROONHUISENI Groning. 1766. p. 34. 35.

**) Diss. cit. p. 188. 189.

specialibus etiam non bene collocatur. Ad hanc collisionem effugiendam mallem *triplicem* distributionem sequi, quoad forcipis applicationem.

1. Si forceps sola locum habeat, exclusis aliis. Huc pertinent *peruersi capitis situs, prior*, ex parte etiam alter incuneationis gradus, et ex iudicio PERILL. SAXTORPH *obliquitas-uteri*.

2. Si forcipis vsus tutior, celerior, mitior et applicatu facilior reliquis est, certe aequo passu ambulat. Quo referas *caput post versionem adhaerescendo immobile, vel a corpore abruptum et retentum, vel cerebro destitutum, vel praetumidum*, quale capitonum, praeterea *incuneatum podicem ac inclauatas scapulas*.

3. Si forceps, urgente necessitate, ne pereat mater vel foetus, valet ad citandum partum plurimum. In his continentur tantum non omnes, quas speciales superius dixeram. Sed haec *de forcipis vsu* sufficiant.

Errata.

Pag. 8. lin. 4. leg. seu recta, et Pag. 10. lin. 15. l. antea
Pag. 15. l. 25. l. reparandos.

NOBILISSIMO EXPERIENTISSIMO
C A N D I D A T O

S. P.

P R A E S E S.

Perantiqui in academiis moris est, ut dissertationem inauguralem, quam scripserat candidatus, offerat vni e collegio, ad perspiciendum, ne quid crudum, immaturum vel impolitum in vulgus edatur. Quo quidem peregrino instituto honori et facultatis, et candidati providere visum est. Deinde voluerunt, ut quisque cathedram ascenderet, comite praeside, partim quod sic actus ipse paullo splendidior est et ad frequentiam auditorum comparandam aptior, partim quod futurus doctor, cum poneret tyrocinium, tali sub comitatu et patrocinio potest sine timore ac pudore prodire in publicum. Et hoc etiamnum laudabile ac imitatione dignum esse videtur, cum equidem malim in bono esse consortio, quam solus titubare vel histrionum more me aliorum risu exponere, cum illis et materia, et lingua desit, impudentia et imprudentia minime. Agant hi, si possint magni medici e commentariis, disertis e pennis peregrinis, praestantes ab histrionia esse; res suas feliciter, mereantque laudes eorum, qui sibi similes, forte etiam auctores tam peruerfi consilii esse solent. Tu vero, macte viritate TUA, fruiere probitate easque doctrina, quam hic et alibi TIBI comparasti. Accipe, quam mihi tradidisti disputationem, intemeratam, ut peculium. Quod intus est, totum Tuum est. Nihil mihi vendico, nisi honorem praesidis, quo me praeteris dignum censuisti. Tu vero (puto) bene nosti, nec candidatum legali socio inferiorem ac deteriorem, nec libellam a TE scriptum fide suspectum fore. Suum cuique equidem bene do, tribuo, largior. Abi ergo bono cum omine et bonis cum auspiciis, ad patrios lares, meique memoriam, ut multi solent, si TIBI bene est, noli deponere. Scripsi e museo xx. Januar.
CLOCCCLXXXIII.

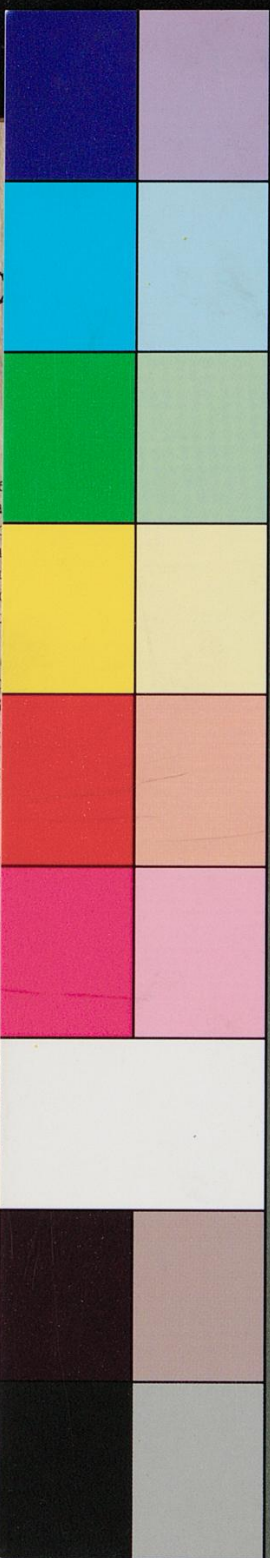
Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

ationem
erat vni
imma-
quidem
andidati
quisque
quod
nentiam
arus do-
itatu et
e in pu-
ione di-
ono effe-
lore me-
et lin-
Agant
diferti e
le, res
bi simi-
e solent.
easque
Accipe,
am, vt
Nihil
praece-
e nosti,
uiorem,
Suum
bi ergo
nios la-
ibi be-
Januar.

P
ina
e
tur
pe
pr
cat
fic
au
ctc
pa
bli
gn
cor
ali
gu
hi
pe
fua
les
Tu
do
qu
pe
mi
ter
ne
ne
qui
bo
res
ne
elo